

Observatorernes værelser i Rundetaarn, 1816

Rigsarkivet, Københavns Universitet

Konsistoriets kopibog, 1816. Nr. 576 + 621 + 702

Transskriberet august 2005 af Jesper Vang Hansen

Tre breve/beretninger omhandlende istandsættelse af astronomernes værelse i Rundetaarn

No 576. Directionens Skrivelse hvori bevilges at Prof. Schumacher maa anvises det ene af de 2de Calculator Pihls hidtil indrømmede Værelser paa Observatoriet, Og dette istandsættes, samt tillige bemærkes at Observatoriet synes at trænge til udvendigt Muurarbejde.

Directionen har ved den Leilighed, da flere Anledninger syntes at fordre hans personlige nærværelse paa Universitetets Observatorium, med samme overbevist sig om billigheden af Professor Schumachers Ønske, at han til hans brug maatte bestemme og anvises det ene af de 2de Calculator Pihls hidtil [brugte], men nu rømmede Værelser.

Idet derfor Directionen bevilges dette Ønskes Opfyldelse uden nogen Betingelser, anmodes Consistorium tjenstligt om at foranstalte de Reparationen, hvilke til bemeldte Værelses brug for Fremtiden maatte findes for nøden og henseende. Tillige kan man ikke undlade at gjøre Consistorium opmærksom paa det udvendige Muur-Arbeide, hvortil dette Observatorium høiligen synes at trænge.

Den kongl. Direction for Universitetet og de lærde Skole den 9. Juli 1816

[underskrevet]

Malling – Engelstoft – Moldenhawer

Til Rector og Professorer ved Kiøbenhavns Universitet

Consistoriets copibog 1816 (4. august 1816)

No 621. Observator Pihls andragende om de han for fremtiden maa afbenytte sit forrige Forstuekammer paa Rundetaarn den derværende træk, maatte blive forebygget og en Ovn Opsat mm

Underdanigst P.M.

Da S.F.Hr. Professor Schumacher for Eftertiden tager mit forhen daglige Værelse paa Rundetaarn i Besiddelse og jeg saaledes for Eftertiden maae afbenytte mit foriige Forstuekammer, der hidindtil ej nogensinde har været beboet og altsaa først dertil maa gøres tienligt, er det jeg herved underdanigst vover at ansøge de høie Consistorium om at den der værende Træk, maatte blive forebygget, at en Ovn snarest mueligen maatte blive opsat og Værelset gives et Anstrøg af en passende Couleur Olie eller Vandfarve.

Da der imellem Aabningen, hvor den store Trappe gaaer op og den, hvor windeltrappen, der fører op til Altanen er, bestandigen hersker en saa voldsom Luftstrøm, at der især ved visse Vinde høres en bestandig Hylen og døren til Værelset hæftigen ryster, vil det næppe blive muligt at forebygge den derved opstaaende idelige Indpusten af kold Luft, uden ved en dobbelt dør, der ved en Tilsætning kan letteligen lade sig anbringe. Denne dobbelte Dør vilde, foruden at den bevarer for Træk, muligen ogsaa forhindre den fra Hr. Instrumentmager Hansens Kiøkken, ofte opstigende Røg fra, efter sædvane, at trække ind i Værelset og der til megen besvær, at samle sig. – Ogsaa døren til Pulterkammeret maatte nødvendigigen gøres dobbelt, formedelst det bagvedværende Locum – der foraarsager, at man undertiden er nødsaget til at sætte Pulterkammerets Vindue aabent, for i forstuekammeret, saa meget mueligen at være befriet for den fra bemeldte Locum kommende Stank, og derved foraarsages den meest voldsomme Træk, der med den øvrige Ubehagelighed næppe vil kunde hæves uden ved en dobbelt Dør. I øvrigt, troer jeg, at alle døre nødvendigigen maa forsynes saavel med Træe, som Klædeslister og bræddevæggen nøje efterses og tættes, da det ellers næppe vil blive muligt, hverken at samme Trækken eller om Vinteren at beholde Varmen i Værelset. Og formedelst Høst og Vinterstormes voldsomme Paavirkning, vil dobbelte Vinduer, som de der ere anskaffede til de for Tiden beboede Værelser, forblive ligesaa uundværlige.-

Kunde Ovnen, der skal opføres blive forsynet med flere Tromler, eller bedre med en deel parallelle opstaaende Rør, hvorved Varmestoffen kunde blive afsat i Værelset og ikke som sædvanlig gaae op i Skorsteenspiiben, vilde derved Værelset fastigere kunde opvarmes, meget Brænde spares og Ovnen saaledes blive langt hensigtsmæssigere.

Jeg hengier mig endelig med det Haab, at det høie Consistorium gunstigste indvilger min underdanige Ansøgning og tillader, at de Arbeidere, der istandsætte Hr. Professorens Værelse, maatte fortsætte med mit.

Kjøbenhavn den 4 August 1816

Underdanigst J.Pihl - Til det høie Consistorium

Consistoriets copibog 1816 (27. september 1816)

No 702 Rect: Magnific Etatsraad Wolfs Skrivelse hvori tilmældes i hovedstand (???) fundet det Værelser som Observator Pihl, fortil har havt til Afbenyttelse paa det astronomiske Observatorium m.v.

Efter consistorii Anmodning har jeg taget de Leiligheder i Øjesyn som Observator Pihl forhen har favt til Afbenyttelse paa det astronomiske Observatorium, og af hvilke saa har ønsket det forreste Værelse istandsat saaledes, at han der kan opholde sig naar Forretninger paa Taarnet fordre hans Nærværelse.

Da et andet Lidet Værelse, som han forhen har favt til Sovekammer, baade har et meget indskrænket Rum, og mangler desuden anden Lysning, end den som kan have igiennem et lidet Vindue, anbragt i Døren, der nu efter at hans forrige Værelse er indrømmet Professor Schumacher, gaaer ud til et Pulterkammer, som har været til fælleds Brug for Observatorerne, og tienne tillige som Giennemgang til et der værende Locum, hvilken Lysning end meere formindsker ved det i Pulterkammeret og stablede Brænde og en deel Skramlerier, end uskikket til det Arbeide, som mueligt der kunde forefalde. En Kakkellovn Anbringelse vilde desuden indskrænke Rummet endmere, og ved et langt Rørs Anbringelse til Skorstenen ogsaa blive mere bekostelig. Jeg skiønner derfor ikke rettere, end at det forreste Værelse maatte være det der sættes i Brugbar stand. Hvorvidt imidlertid alle de Forbedringer maatte være fornøden, som Pihl har andraget om, er det mig, saaledes som Professor Schumacher, mueligt at bedømme. Vist er det, at en meget betydelig Træk, maae foraarsages i Værelsets igiennem 2de nu meget utætte dørre, der ere lige for hinanden, og begge desuden i Lige Linie med den udenfor paa Trappegangen værende Dør, som føren til Observatoriets Omgang, og som efter Sigende, for at forebygge Røg i Værelserne, for det meeste maa staae aaben. Jeg skulde dog troe, at just ikke dobbelte dørre og Vindue nødvendig skulde behøves, men at Træe- og Klædelister ville forebygge den meste Træk, især om et uldent Tæppe ophænges indenfor Stuedørren.

Kiøbenhavn den 27 Septbr. 1816

Ærbødigst J.Wolf